

реципієнту великого обсягу інформації про те чи інше слово. При цьому вони привертають увагу користувача словника, викликають підвищений інтерес до інформації, стимулюючи, тим самим, його пізнавальну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Bogaards P. Uses and users of dictionary. *A practical Guide to Lexicography (Terminology and Lexicography: Research and Practice)* / Edited by P. van Sterkenburg. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2003. Vol. 6. P. 26–33.
2. Nesi H. How Many Words is a Picture Worth? A Review of Illustrations in Dictionaries. *Learners' dictionary: state of the art* / Ed. by M. L. Tickoo. Singapore : Seameo regional language center, 1989. Anthology Series 23. P. 124–134.
3. Cambridge Advanced Learner's Dictionary (Third Edition) / Ed. Elizabeth Walter. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 1699 p.
4. Longman Dictionary of Contemporary English / Ed. Della Summers. Harlow : Pearson Education Limited, 2007. 1949 p.
5. Oxford Advanced Learner's Dictionary (Seventh edition) / Ed. Sally Wehmeier. Oxford : Oxford University Press, 2008. 1780 p.

Ключові слова: лексикографія, навчальний словник, невербальна комунікація, полікодова стаття.

Key words: lexicography, learner's dictionary, non-verbal communication, polycode entry.

БЛАГА ОЛЬГА БОГДАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківського юридичного інституту,
кандидат педагогічних наук, доцент*

АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ

Сьогодні особливо підвищується соціальний запит держави у забезпеченні всіх сфер високоспеціалізованими фахівцями та доступом до якісної освіти, високого рівня знань, можливості набуття відповідних вмінь, компетенцій. Відповідно сучасний навчально-виховний процес повинен бути побудований не лише в напрямку передачі, поглиблення та актуалізації фахових знань з різних дисциплін, а й навчати застосовувати ці знання у вирішенні конкретних завдань правоосвітньої практики, формувати відповідні уміння і навички, професійні компетентності у галузі проведення правової освіти, розвивати правове мис-

лення, правову свідомість та правову культуру майбутніх юристів – громадян України.

Велика увага при цьому приділяється вивченню іноземних мов, як засобу формування світогляду сучасного фахівця, що допомагає збагатити, урізноманітнити, вдосконалити не лише освітній процес, а й самоосвіту та особистісне самовдосконалення.

З урахуванням інтегрованого та діяльнісного підходів, які активно впроваджуються в навчально-виховний процес, вивчення іноземних мов має органічно поєднуватися з викладанням фахових дисциплін для повноцінного набуття як іншомовних комунікативних, так і фахових компетентностей майбутніх юристів.

Тобто, сучасна фахова мовна освіта має бути спрямована на формування у випускників не абстрактних певних знань, відірваних від повсякденного життя, а особливих навичок, сконцентрованих на здатності застосування знань та умінь на практиці, в реальній справі.

Питанню формування іншомовної комунікативної компетентності присвячено дослідження: В. Аітова, Н. Бідюк, Л. Біркун, Є. Верещагіної, І. Зимньої, М. Кенела, Г. Китайгородської, С. Козак, О. Леонтєва, Є. Пассова, С. Савіньона, М. Свейна, В. Скалкина, Д. Хаймза, Л. Щерби та ін.

У документі Ради Європи «Рамка компетентності для культури демократії» термін «компетентність» пояснюється для позначення конкретних психологічних ресурсів (ставлень, умінь, знання та розуміння), які мобілізуються та застосовуються, щоб належним чином ефективно реагувати на вимоги, виклики та можливості, що виникають у демократичних та міжкультурних ситуаціях [5, с. 41].

Тобто компетентність – це стійка готовність і здатність людини до діяльності з усвідомленням і точними відповідями на запитання: що робити, як робити, і для чого робити. Відповіді залежить від «таких п'яти основних елементів: глибоке розуміння суті завдань і проблем, які розв'язуються; наявність досвіду у даній сфері; уміння обирати засоби і способи діяльності, адекватні конкретним обставинам місця і часу; почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність учитися на помилках і привносити корективи у процес досягнення мети» [4, с. 28].

Особливу увагу наголошуємо на іншомовній компетентності, що лежить в основі комунікативної культури людини, яка вивчає іноземну мову.

У поняття «іншомовна компетентність» вчені вкладали різне значення: здатність функціонувати у реальних умовах спілкування, де відбувається процес прийому об'ємної кількості інформації; готовність і бажання висловлювати свої думки іноземною мовою; уміння користуватися власним словниковим запасом та відомими граматичними структурами для передачі повідомлення; мовна здатність; мовна активність тощо

Зокрема, Н. Ізорія тлумачить іншомовну комунікативну компетентність як інтегральну особистісно-професійну якість людини з певним

рівнем мовної освіти, яка реалізується у готовності на певній основі до успішної, продуктивної та ефективної діяльності з використанням комунікативних та інформативних можливостей іноземної мови, забезпечує можливість ефективної взаємодії з оточуючим середовищем за допомогою відповідних мовних компетенцій [2, с. 4].

Аналізуючи праці М. Кенела і М. Свейна, можна виокремити чотири компоненти-компетенції:

- граматичну компетенцію – рівень засвоєння комунікантом граматичного коду, включаючи словниковий запас, правила правопису і вимови, словотворення і побудови речень;
- соціолінгвістичну компетенцію – уміння доречно використовувати і розуміти граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах для виконання окремих комунікативних функцій (опису, повідомлення, переконання, запиту інформації тощо);
- дискурсивну компетенцію, або компетенцію висловлювання – здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби;
- стратегічну компетенцію – здатність використовувати вербальні і невербальні засоби при загрозі зриву комунікації у випадку «недостатнього рівня компетентності комуніканта або через наявність побічних ефектів» [6, с. 10].

При цьому слід наголосити, що кожна з названих чотирьох компетенцій складається з різних структурних частин: граматична компетенція; текстуальна (вміння управляти мисленнєво-мовленнєвою діяльністю, знання механізмів цієї діяльності); ілюкативна компетенція (здатність висловлювати думки та емоції); соціолінгвістична компетенція (розуміння культурних феноменів і риторичних фігур); та інших компетентностей, зокрема, лінгвістичної, соціальної, комунікативної тощо.

Н. Біднок розглядає структуру іншомовної комунікативної компетентності як сукупність цілей навчання у різних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі), знань (мовленнєвих, мовних, паралінгвістичних, лінгвонародознавчих, морально-етичних), навичок, умінь (мовних, мовленнєвих, комунікативних, гностичних, перцептивних, паралінгвістичних, лінгвонародознавчих, організаційних) та досвіду (комунікативного, методичного, технологічного) як результату комунікативної діяльності в спілкуванні [1, с. 160].

Отже, можна сказати, що іншомовна компетентність – це здатність і готовність здійснювати ефективну іншомовну комунікацію не носіями тієї чи іншої мови та володіння певним комплексом компетенцій і якостей особистості [3].

Іншомовна комунікація – це комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти і саморозвитку особистості. Вона можлива лише за умови володіння суб'єктами іншомовного спілкування мовою як засобом комунікації. Це накладає на викладачів-мовників підвищені вимоги (особливо для викладачів іноземних мов за профе-

сійним спрямуванням) так як основною метою є не лише оволодіння професійною лексикою, а забезпечення певних компетентностей, рівень сформованості яких дозволяє майбутньому спеціалісту ефективно здійснювати іншомовну, а отже, міжмовну, міжкультурну і міжособистісну комунікацію. Можна стверджувати, що іншомовна комунікативна компетентність постає як особливий вид професійної компетенції, яка визначається як готовність та здібність до оволодіння предметними, науковими знаннями в професійному спілкуванні.

Затребуваним відповідно стає пошук інноваційних форм і методів підготовки майбутніх юристів: від розроблення і введення в навчальні плани нових перспективних дисциплін, до впровадження інноваційних методик викладання фахових та загальноосвітніх дисциплін. Заслужують на увагу механізми та новітні технології, які допомагають готувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних правників, здатних виконувати складні науково-дослідні, фахово-прикладні й творчі завдання. Саме тому важливо знайти найбільш ефективні шляхи модернізації й підвищення якості сучасної юридичної освіти.

Список використаних джерел:

1. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2012 р.) / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та ін.; [за ред. М. М. Козяря, Н. Г. Ничкало]. Львів : ЛДУ БЖД, 2012. 290 с.
2. Изория Н. М. Формирование иноязычной компетентности будущих специалистов сферы туризма в вузах культуры и искусств : автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». М., 2008. 24 с.
3. Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/Kuchta>.
4. Огарев Е. И. Компетентность образования: социальный аспект. СПб. : РАОИОВ, 1995. 85 с.
5. Рамка компетентності для культури демократії. Т. 1. Видавництво Ради Європи F-67075 Strasbourg Cedex, 2018. 89 с.
6. Canal M. From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy / Richards J. and Schmidt R., (eds.) *Language and Communication*. London : Longman, 1983. P. 2–27.

Ключові слова: студенти-юристи, іноземна мова за професійним спрямуванням, іншомовна компетентність, комунікативна компетентність, юридична освіта.

Key words: law students, foreign language for professional purposes, foreign language competence, communicative competence, legal education.